

"Dördüncü Dal'a dikkat et, Beşinci Dal'a yapış çık, meyvelerini kopar al." Bu sıralamadaki hikmeti izah eder misiniz?

Bu Söz'ün marifet ve muhabbet meyveleri [Beşinci Dal'dadır](#). Diğer dört dal, bu son noktaya ulaştırmak içindir.

İnsanın marifet ve muhabbet hedefine varabilmesi için evvelâ kâinatı ve onda tezahür eden esmâ tecellilerini doğru okuması gerekir. Bunun için, [Birinci Dal'da](#) esma-i hüsnanın tecelli daireleri ve bunların tefekküründe dikkat edilecek esaslar ele alınmıştır.

[İkinci Dal'da](#), hakikati bulmaya talip olan bir insanın önünde bulunan muhtelif yollar mukayese edilmiş ve en sağlam yolun Peygamber Efendimiz'e (asm.) tabi olmak şeklinde ifade edilen "**nübüvvet yolu**" olduğu ortaya konulmuştur.

[Üçüncü Dal'da](#), hak yol olarak İslâm'ı seçen bir insanın, iman ve İslam konusundaki bazı itirazlara karşı hangi esaslara uyması gerektiği **On İki Asıl** halinde izah edilmiştir. Bu noktada kıyamet alametleri, ahir zaman vukuatı ve bazı amellerin sevapları hakkındaki hadis-i şeriflere yapılan itirazlara cevap verilmektedir. Ortaya konulan esaslar umumdur ve çok ehemmiyetlidir.

Bu üç merhaleyi aşan bir insan artık terakki yolculuğuna çıkmıştır.

[Dördüncü Dal'da](#) Kur'an-ı Hakîm'in "**arştan ferşe, yıldızlardan sineklere, meleklerden, semeklere, seyyârâttan zerrelere kadar her şeyin Cenâb-ı Hak'a secde ve ibadet ve hamd ve tesbih ettiklerini sarahaten haber verdiği**" ifade edildikten sonra, bu tesbih ve ibadet vazifesini yerine getiren mahlukların bir tasnifi yapılmıştır. Mahlukat alemi, "**melekler**", "**hayvanlar**", "**nebatat ve cemadat**" ve "**insanlar**" olmak üzere dört gruba ayrılarak incelenmiştir.

Böylece insan, bu varlık âlemindeki mevkiini çok daha iyi anlamış ve [Beşinci Dal'ın](#) meyvelerini koparmaya hazır hâle gelmiş olur.